

Expunere de motive

Statul se impune să efectueze demersuri rezonabile față de cetățenii săi pentru a asigura securitatea juridică. Aceasta presupune faptul ca odată ce autoritățile publice comunică o anumită situație unei persoane, situație care produce efecte juridice, creându-i drepturi, autoritățile publice să nu se răzgândească și să modifice situația respectivă în defavoarea beneficiarilor, pretextând o eroare a sa. Principiul securității raporturilor juridice, conturat în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și ulterior în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene se opune unui astfel de comportament. Un alt principiu vizează faptul că nimeni nu își poate invoca propria culpă. Cu alte cuvinte, statul e dator să conserve și protejeze situația favorabilă creată persoanelor, situație deja consumată.

Cu toate că OUG nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate prevede la art. 1 alin. (2) posibilitatea ca persoanele care desfășoară activități independente, persoanele active nesalariate în general, să încheie contracte de asigurare pentru concedii și indemnizații de asigurări sociale de sănătate, practic posibilitatea de a beneficia de unul dintre aceste tipuri de concedii, cel de risc maternal, a fost eliminată din actul normativ menționat începând cu data de 01.08.2021.

Până la acest moment, art. 10 alin. (7) din OUG nr. 158/2005 prevedea modul de stabilire a bazei de calcul pentru indemnizația de risc maternal acordată persoanelor asigurate facultativ, deci persoane nesalariate, care realizează venituri din activități independente. Prevederea în cadrul unei unice norme juridice pe de-o parte a dreptului de a beneficia de indemnizație de risc maternal, iar pe de altă parte a categoriei beneficiarilor asigurați facultativ, nu se poate interpreta altfel decât arătând că și persoanele care obțin venituri din activități independente, asigurate facultativ, au dreptul de concediu de risc maternal. Însă acest text de lege a fost structurat prin norme de trimitere: una de trimitere la art. 1 alin. (2) din același act normativ - care privea persoanele asigurate facultativ și una de trimitere la art. 31, care viza concediul de risc maternal.

Ulterior, la 01.08.2021 a intrat în vigoare OUG nr. 74/2021, care a modificat art. 10 alin. (7) din OUG nr. 158/2005, în sensul eliminării trimiterii către art. 31, care viza concediul de risc maternal. Cu alte cuvinte, s-a eliminat posibilitatea persoanelor asigurate facultativ, deci persoanelor cu venituri din activități independente, de a beneficia de concediu și indemnizație de risc maternal.

În răstimpul de trei ani și jumătate (decembrie 2017 - iulie 2021), cât art. 10 alin. (7) din OUG nr. 158/2005 a făcut trimitere la modul de stabilire a bazei de calcul pentru indemnizația de risc maternal acordată persoanelor care realizează activități independente, casele județene de asigurări de sănătate au interpretat în mod diferit obligativitatea acordării concediului și indemnizației de risc maternal persoanelor fizice independente, unele punând în aplicare articolul invocat mai sus, altele luând în considerare doar art. 31 din OUG nr.

158/2005, care prevede că dreptul la concediul de risc maternal se acordă în condițiile prevăzute de OUG nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă, adică doar în cazul salariatelor cu raporturi de muncă cu un angajator.

Pornind de la modificarea legislativă efectuată la 01.08.2021, casele de asigurări de sănătate județene au considerat că indemnizațiile de risc maternal plătite înainte de intrarea în vigoare a OUG nr. 74/2021 femeilor asigurate facultativ, nesalariate, au fost acordate eronat și, drept urmare, beneficiarilor li s-au emis decizii prin care erau obligați a le restitui. Indemnizația de creștere a copilului, primită lună de lună timp de maxim 2 ani, este de asemenea serios afectată, fiind recalculată prin omiterea sumelor care au fost plătite cu titlu de indemnizație de risc maternal (practic în lunile respective se consideră venit 0). În urma acestor decizii au fost intentate procese caselor județene de asigurări de sănătate, ceea ce ar putea crește cheltuielile statului în măsura în care instanțele vor da prevalență Principiului securității raporturilor juridice și vor da câștig mamelor afectate de acest comportament nehotărât al autorităților publice.

În acest sens, am realizat o sondare a modalității în care casele teritoriale de asigurări de sănătate au interpretat prevederile art. 10 alin. (7) coroborat cu art. 31 din OUG nr. 158/2005 în perioada 01.08.2018 - 31.07.2021 și câte dintre acestea au acordat indemnizații de risc maternal femeilor gravide care au realizat venituri din activități independente, respectiv câte nu au acordat aceste indemnizații.

Au fost trimise adrese către toate cele 42 de case de asigurări de sănătate județene, rata de răspuns fiind de 88%. Din cele 37 de case de asigurări de sănătate județene care au răspuns întrebărilor noastre, 57% au achitat indemnizații de risc maternal (21 de Case Județene de Asigurări de Sănătate), iar 43% nu. Numărul de beneficiare ale indemnizațiilor de risc maternal acordate în perioada vizată a variat în funcție de județ, între 1 - 26 de beneficiare. De asemenea, am urmărit și dacă aceste case de asigurări de sănătate județene au solicitat beneficiarelor returnarea sumelor plătite în urma modificării legislative din 01.08.2021 și dacă au întreprins demersuri în instanță în acest sens. Din cele 21 de case de asigurări de sănătate județene care au acordat indemnizații de risc maternal, 10 au solicitat beneficiarelor returnarea sumelor plătite, iar 4 au formulat și acțiune în instanță pentru recuperarea sumelor aferente. Un alt punct interogat a arătat că niciuna dintre casele de asigurări de sănătate județene nu a continuat sau nu a inițiat acordarea de indemnizații de risc maternal odată cu intrarea în vigoare a modificării care elimină modul de stabilire a bazei de calcul a indemnizației de risc maternal pentru persoanele cu activități independente.

Este injust față de mamele afectate de comportamentul oscilant al autorităților să își gestioneze situația pe cont propriu prin procese cu o durată considerabilă până la atingerea unei finalități, când statul ar trebui să ia măsuri pentru a încuraja natalitatea și a proteja situațiile mai sensibile cum ar fi perioada sarcinii, a lăuziei, a creșterii copilului până la 2 ani etc. Statul se impune să își asume propria culpă și propriile decizii, iar nu să le pună pe seama cetățenilor săi, creând insecuritate juridică și mai ales în ceea ce privește politicile sale de stimulare a natalității în România. De aceea, atunci când o face, este important să se intervină legislativ prin recunoașterea drepturilor acordate inițial și anularea oricăror măsuri prin care se încearcă modificarea situației favorabile create cetățenilor *ab initio*.

Proiectul de lege depus astăzi oferă atât cadrul legal propice remedierii injustiției, cât și redarea demnității firești a mamelor, prin crearea unei soluții similare amnistiei fiscale, anulând pretențiile abuzive ale statului, în favoarea beneficiarilor de drept ai acestor indemnizații, cu respectarea principiului securității raporturilor juridice.

Impactul bugetar este minim, din răspunsurile furnizate până în prezent de casele de asigurări de sănătate județene rezultând că ar fi vorba despre aproximativ 135 de persoane în cazul cărora au avut loc incidentele anterior semnalate și care ar beneficia, astfel, de amnistie fiscală odată cu intrarea în vigoare a prezentei legi.

Inițiatori:

Deputat Murariu Oana - USR

Deputat Țoiu Oana - Silvia - USR

Senator Dinică Silvia - USR

Lege pentru anularea creanțelor fiscale stabilite în urma plății indemnizațiilor de risc maternal persoanelor prevăzute la art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate

Nr.	Deputat/Senator	Grup parlamentar	Semnătura
1	Badea Mihai Alexandru	USR	
2	Vodosiu Benjamin	USR	
3	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	USR	
4	CRISTIAN BRIAN	USR	
5	RADU CIOBANU	USR	
6	Simionul Ibrănuș	USR	
	GURGIU ADRIAN	USR	
	Anca DRAGU	USR	
	Rodanu Bogdan	USR	
	Rodu clivita	USR	
	SILVIU BENELEAN	USR	
	Făloș Nicu	USR	
	Diana Stoica	USR	
	MOLNAR RADU-IULIANA	USR	
	BOTEZ MIHAI-CATALIN	USR	
	BRANCA ANDREI-IULIAN	USR	
	BĂLTĂREȘU VIOTEL	USR	
	NASUI CLAUDIU	USR	
	PRUNĂ CRISTINA	USR	

Lege pentru anularea creanțelor fiscale stabilite în urma plății indemnizațiilor de risc maternal persoanelor prevăzute la art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate

Nr.	Deputat/Senator	Grup parlamentar	Semnătura
	<i>Arcaș - Oprescu Simona</i>	<i>PSD</i>	